

Şeyx İbrahim Şeyx Həsən oğlu Şeyxzamanlı 1816-cı ildə Gəncə şəhərində anadan olmuşdur. İlk təhsilini atasından almış sonra Gəncə mədrəsəsində oxumuşdur. Bir müddət mədrəsədə müəllim işləmişdir. Şeyx İbrahim eyni zamanda şair idi. Naseh və Qüdsi təxəllüsü ilə şeirlər yazırdı. Firudin bəy Köçərli onun haqqında yazır: "Mərhum Şeyx İbrahim Şeyx Həsən oğlu Şeyxzamanlı Gəncə şairlərinin məşhurundandır. Təvəllüd edibdir Gəncədə hicrətin 1231-ci tarixində, yüz sənə bundan müqəddəm. Şeyx İbrahim təlim alıbdir Gəncə Pişnamazı mərhum Axund Molla Hüseyndən. Məlum ola ki, mərhum Mirzə Fətəli Axundzadə də həmin bu müdərrişdən təlim almışdır.

Şeyx İbrahimin ərəbcə və farsca yaxşı biliyi var imiş və müqtədir türk şairlərindən birisi hesab olunur. Qüdsi müdərrişlik ilə və bir tərəfdən Gəncə şəhərinin yaxınlığında vəqə olan İmamzadəyi-İbrahim türbəsinin mütəvəlliliyi ilə güzəran edərmiş. Hicrətin 1255-də təəhhül edibdir. Belə rəvayət olunur ki, hicrətin 1261-ci ilə kimi hər sənədə bir qızı vücuda gəlir imiş. 1261-ci tarixdə (hicri) haqq-taala ona bir oğul kəramət edibdir və şair bundan ziyadə xoşhal olub, ona «Əli-Əkbər» adı qoyubdur.

Şeyx İbrahimin bir təxəllüsü də «Naseh»dir və bəzən «Şeyx» dəki yazarmış. Qüdsinin gözəl qəzəlləri var. Onlardan bir parası türkcədir, amma əsərlərinin çoxu fars dilindədir. Xacə Hafizin qəzəllərinə timsal olaraq bir çox qəzəllər inşad etmişdir.

Qüdsi cənabları Şiə-məzhəb salıqlərindəndir. Gəncənin müxtəsər tarixçəsini general Lazarevin xahişinə görə, yazıbdır ki, onun müsəvvədəsi əldədir. Cümleyi-əşarı dağınıq surətdə olduğu halda, eşitdiyimizə görə, həli-həyatda olan oğlu Şeyx İsa həzrətləri onları cəm etməkdədir. Ümidvar ki, tezliklə çapa verilsin.

Əşarından əlavə, «Tarixi-müqəddəs» kitabı dəxi tərtib edibdir və lakin mərhumun bu əsəri də hənz çap olunmayıbdır. Çap olunmamış divanı da vardır. Divanına daxil olan şeirlər və qəzəllər

Şeyx İbrahim Şeyxzamanlı (Qüdsi Gəncəvi)

Müəllif: Vüqar Həsənbəyli

21.10.2012 23:48

150-dən ziyadədir. Cümlə qəzəlləri yeddi beytdən ibarətdir; artıq-əskiyyə yoxdur. Əsərləri ələlümüm üləma qisminin zəmminə və ruhani sinfinin çirkin və qəbih əməllərinə dair əsərlərdir.

Sabiqdə Gəncə şəhərində qəzavət edibdir və sonraları Gimnaziya məktəbində müəllim olubdur. Belə ki, Gəncədə əvvəlinci əqaid və türk dilinin müəllimi bu zat olubdur. Bəzi rəvayətə görə, Şeyx İbrahim Şeyx Nizami ilə qərabəti var imiş.

Şeyx həzrətləri ziyadə müttəqi və dindar bir vücuda olduğundan üləmi-ilahiyyəyə artıq bələdiyyatı var imiş və Qurani-şərifə əzbər bilirmiş. İdareyi-ruhaniyyədə Şeyx İbrahim rəqabət imtahanı verərkən Qafqazın fərman fərması - namestniki knyaz Vorontsov həzrətləri də orada var imiş. Şeyxi-mərhumun imtahan vaxtında izhar etdiyi elm və kamalını müşahidə edib, ona afərin və təhsin oxuyub, öz qızıl saatını da bəxş etmişdir.

Şeyx İbrahim hicrətin 1282-ci tarixdə Gəncədə qəflətən vəfat edib; məqbərəsi İmamzadə qəbristanındadır. Şeyxi-mərhum ziyadə ağıllı, zəkavətli və hafizəli möhtərəm bir alim imiş". Şeyx İbrahim Qüdsi Gəncəvi 1869-cu ildə Gəncədə vəfat edib.

Şeyx İbrahim Fatma xanımla ailə qurmuşdur. Şeyx İsa adlı oğlu və 9 qızı olub.